No. 81. 1843.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

NIEUWS- BLAD.

DONDERDAG 6 JULIJ.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 2den Julij.

HH. KK. HH. de Prins en Prinses *de Joinville* zijn gisteren uit Brazilië te Brest aangekomen. Woensdag worden zij, en morgen de hertog *van Aumale* in deze hoofdstad verwacht.

— Gisteren heeft zich de Engelsche gezant op het ministerie van buitenlandsche zaken begeven, en aan den heer *Guizot* eene nota van lord *Aberdeen* overhandigd, waarin het Engelsche kabinet stellige inlichtingen vraagt nopens de gemakkelijke wijs, waarop het Fransche bewind aan de Spaansche uitgewekenen het vertrek naar den opstand in Katalonië mogelijk maakt. De heer *Guizot* heeft de daadzaak volstrekt ontkend, en er bijgevoegd, dat er integendeel naar de prefecten van Pau en Perpignan bevelen gezonden waren, om de meeste waakzaamheid omtrent de Spaansche uitgewekenen in acht te nemen, en dezelve naar het binnenland te doen vertrekken. De Engelsche gezant moet, naar men verzekert, met dit antwoord niet tevreden geweest zijn, en brieven van onderscheidene Engelsche agenten hebben doen zien, volgens welke gemelde prefecten de oogen gesloten hadden bij de tegenwoordigheid van onderscheidene Spanjaarden van aanzien, wier oogmerk was zich naar Spanje te begeven, ten einde aldaar den opstand, ten behoeve van *Maria-Christina*, aan te stoken.

— Heden zijn de volgende telegraphische depeches bekend gemaakt:

« *Barcelona, den 1sten Julij.*

« De Regent is den 25sten te Albacete aangekomen.

« De troepen en burgerwachten, welke zich verklaard hadden, hebben naar Las Penas de San Pedro de wijk genomen. De Regent heeft den minister van binnenlandsche zaken bij zich ontboden. De brigadier *Enna* moet zich, met vier bataljons, van Saragossa bij hem voegen. De heer *Sagaste* is tot staatkundig opperhoofd van Madrid benoemd. »

« *Perpignan, den 1sten Julij.*

« De generaal *Ramon Narvaez* is den 27sten te Valencia aangekomen.

« De junta van Valencia heeft de diensten der generaals *Narvaez* en *Concha* en van den brigadier *Pezuela* aangenomen. De generaal *Narvaez* is tot kapitein-generaal van Valencia en Murcia benoemd; de generaal *Concha* tot tweeden bevelhebber; de brigadier *Pezuela* tot chef van den algemeenen staf, en de brigadier *Schelly* tot bevelhebber der ruiterij.

« Reeds den 29sten organiseerde de generaal *Narvaez* zijne troepen, om op den Regent aan te rukken, die te Chincilla was. Onderscheidene korpsen, uit linietroepen en nationale gardes zamengesteld, waren naar verschillende rigtingen vertrokken.

« De afdeeling van *Zurbano* bezet Lerida en omstreken. De generaal *Seoane* heeft zich bij den generaal *Zurbano* gevoegd. »

Deze berigten zijn niet onbelangrijk. *Narvaez* is sedert lang een staatkundig tegenstander van den Regent en tevens zijn mededinger in krijgskundige bekwaamheid. Hij heeft reeds in 1838 zijn vaderland moeten verlaten en in Frankrijk eene wijkplaats gezocht, waar bij zeer onlangs met de dochter van den graaf *de Pascher*, pair van Frankrijk, was gehuwd. *Concha* en *Pezuela* zijn in den mislukten aanslag tegen den persoon der jonge Koningin, die onder de leiding van *Diego Leon* plaats had, betrokken geweest. Ook zij zijn op de tijding der jongste gebeurtenissen in aller ijl uit Frankrijk, waar men tegen hun vertrek geenerlei ernstigen maatregel genomen heeft, naar hun vaderland teruggekeerd. Alzoo staan thans bekwame krijgslieden en tevens erkende aanhangers van de Koningin-weduwe *Maria Christina*, aan het hoofd der magt, die de junta van Valencia aan den Regent wil tegenover stellen. Indien het waar is, dat deze zich den 28sten of 29sten te Chinchilla bevond, hetwelk nog 28 Fransche uren van Valencia ligt, schijnt hij reeds eene rugwaartsche beweging gemaakt te hebben. Volgens de laatste berigten had *Espartero* slechts 6000 man bij zich, doch kon hij eene versterking van 4 bataillons, die onder den brigadier *Enna* uit Sarragossa hem te gemoet werd gezonden, verwachten. De magt, die de junta van Valencia hem tegenover kan stellen, is, alleen wat de geregelde troepen betreft, ruim zoo groot, maar alles zal, indien het tot eenen strijd komt, van de stemming dier troepen afhangen. Zaden van tweedragt bestaan aan de eene zijde, zoowel als aan de andere. De opstandelingen tegen *Espartero* zijn geenszins allen voor de Christinos gestemd. Aan den anderen kant blijkt het, dat ook de troepen, die de Regent met zich voert, geenszins door krijgstucht uitmunten. Zijne bevoorregte lijfwacht, het regement van Luchana, is bij zijnen tegenwoordigen togt aan het muiten geslagen en heeft gedreigd, om de regementskas te plunderen, indien men niet dadelijk de achterstallige soldij voldeed. Men is gedrongen geweest om aan de eischen der soldaten voldoening te geven.

Bij voortduring breidt de opstand zich nog over de verschillende provincien van Spanje uit. De stad Zamora, hoofdplaats der provincie van dien naam, in het oude koningrijk Leon, heeft zich thans daaraan aangesloten.

In Andalusië heeft de afval van Sevilla, eene der voornaamste wapenplaatsen van Spanje, gewigtige gevolgen na zich gesleept. De generaal *van Halen* is gedwongen geworden, om het beleg van Grenada op te breken en naar Jaen terug te trekken. Te Grenada en te Malaga heerscht, volgens onderscheidene berigten van daar, thans eene alles medeslepende geestdrift tegen den Regent. Van daar uitgegane kolonnes zijn reeds aanvallenderwijze te werk gegaan en hebben de stad Cordova beginnen te bestoken. Een deel der troepen, die *van Halen* met zich voerde, moet reeds naar hen overgeloopen zijn.

Te Murcia bleef de bevelhebber, de markies *de Camachos*, nog met eenige kracht de zaak van *Espartero* voorstaan. Die stad werd echter door 3,000 opstandelingen belegerd en zou, naar men meende, spoedig het voorbeeld van Sevilla moeten volgen.

Te Burgos heeft de president der junta, het lid der cortes *Collantes*, allerhevigste proclamatien tegen *Espartero* in het licht gegeven, waarin zelfs met een togt naar Madrid gedreigd wordt. De opstandelingen schijnen werkelijk daartoe eene krijgsmagt te Valladolid te willen bijeenbrengen.

In Katalonie is *Zurbano* met zijne troepen reeds gedwongen geworden om tot Lerida terug te trekken, waar de generaal *Seoane* zich bij hem heeft gevoegd. De opstandelingen schijnen het raadzaam geoordeeld te hebben, om geene vijandelijkheden tegen hem te plegen; maar aan den anderen kant heeft dan ook het bombardement van Barcelona geen voortgang gehad. De schrik in die stad schijnt zoo groot geweest te zijn, dat daarin, naar men rekende van de 160,000 zielen slechts 1000 overgebleven waren.

Van den 3den. — De hertog *van Aumale* is heden op den middag te Parijs aangekomen.

— Wederom zijn heden een paar telegraphische depeches ontvangen, die van den voortgang der beweging in Spanje getuigen. Zij zijn van dezen inhoud:

» *Bayonne, 2 Julij.*

» Het garnizoen van Pampeluna en van het kasteel hebben zich eergisteren voor de beweging verklaard. Eene junta is gevormd; zij wordt gepresideerd door eenen brigadier.

» Alle posten aan de grenzen, behalve Irun en Fontarabia, hebben, luidens de bevelen van den kapitein-generaal, het pronunciamento van Navarre erkend.

» *Van Halen* is op Jaen teruggetrokken; hij is aldaar den 21sten aangekomen. Cordua heeft zich den 23sten voor de beweging verklaard; de gouverneur en het garnizoen hebben zich bij *van Halen* gevoegd.

» Uit Madrid is, tot den avond van den 28sten, niets nieuws.”

Perpignan, 2 Julij.

» Centa, Algesiras en het kamp van San Roques hebben zich voor de beweging verklaard.”

De tijdingen van gisteren lieten reeds vermoeden, dat Cordua en Pampeluna de algemeene beweging zouden volgen. De dagbladen van Madrid van den 24sten hadden reeds de opheffing van het beleg van

Grenada op den 21sten en den aftogt van *van Halen* vermeld. Heden vindt men deze tijding weder in de depeche uit Bayonne. Algesiras en het kamp van San Roques moeten in beweging gebragt zijn door de insurgenten van Estepona, die aan den invloed van Malagar gehoor geven. De beweging te Pampeluna moet zonder groote botsingen zijn tot stand gekomen, daar ook de militaire magt aan dezelve heeft deel genomen. Het is weder eene vaste plaats en eene provincie die ophoudt het gouvernement te gehoorzamen, en geeft een slecht voorbeeld aan andere dergelijke plaatsen, die het gouvernement nog getrouw zijn gebleven.

In de gewone briefwisseling uit Bayonne vindt men eenige bijzonderheden over de beweging in Galicie. Te la Corunna hebben de troepen lang tegenstand geboden, en heeft een bataillon eerst na twee dagen en tot het uiterste gebragt, gezwicht. Te Sant-Yago de Compostella is het garnizoen door gebrek aan levensmiddelen genoodzaakt geweest tot het sluiten eener capitulatie te komen. Een aan den regent getrouw gebleven bataillon was van Lugo naar Corunna opgetrokken om het garnizoen te ontzetten, maar de junta nam terstond kloeke maatregelen; een deel der nationale garde met eenige overgegane troepen werd de stad uitgezonden om den vijand af te wijzen. Te Corunna heeft de nationale garde de beweging begonnen en het voorbeeld aan geheel Galicie gegeven. Vigo, Pontevreda, Orense, Lugo, Betanzos hebben dat voorbeeld spoedig gevolgd; alleen de zeehaven Ferrol is door den kapitein-generaal nog voor den regent behouden.

Te Burgos is de militaire bevelhebber, die in het kasteel teruggetrokken was, uit gebrek van levensmiddelen genoodzaakt geweest te capituleren. Te Valladolid handhaaft zich nog de kapitein-generaal in een oud klooster, in den tijd der Franschen in eene citadel herschapen.

— Ter beurze van heden (3 *Julij*) waren genoteerd: 5 pCt. 121,10; 3 pCt. 79,70; Nap. r. 106; Spanje 27⅛; Rom. L. 104¾.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 5den Julij.

Heden wordt op de gebruikelijke wijs alhier gevierd de verjaardag van H. K. H. Prinses *Maria*, dochter van Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden.

— De *Staats-Courant* behelst heden het volgend besluit:

»Wij WILLEM II enz.,

Gezien de wet van den 29sten Mei 1841 (*Staatsblad* n°. 20),

Gezien het rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche zaken van den 28sten December 1842, n°. 137, 7de afdeeling, betrekkelijk den uitslag van het, naar aanleiding van art. 5 der voormelde wet op Onzen last, bewerkstelligd plaatselijk onderzoek in de hieronder genoemde gestichten voor krankzinnigen;

Gezien het rapport van Onzen Minister van Justitie van den 25sten April 1843, n°. 14;

Gezien het gemeenschappelijk rapport van Onze beide genoemde Ministers, van den 18den Junij 1843, n°. 1, 7de Afdeeling, en van den 23sten daaraanvolgende, n°. 33,

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Wij verklaren:

a. dat tot de *bewaarplaatsen*, bij de voormelde wet bedoeld, behooren: het *verbeteringshuis* te *'s Hertogenbosch* thans bestuurd door *J. J. Rippens*, aldaar, *voor krankzinnigen van beide kunnen*; het huis *Padua*, genaamd *de Kluis*, te *Boekel*, *alleen voor krankzinnige mannen*; het huis genaamd *Duinkerken*, te *Delft*, thans bestuurd door *J. Bombléd* aldaar, *alleen voor krankzinnige vrouwen*; het huis te *Beverwijk*, thans bestuurd door *H. J. Husing* aldaar, *alleen voor krankzinnige vrouwen*; het huis genaamd *Damzigt*, te *Vleuten*, thans bestuurd door *H. Schnebbelie* aldaar, *alleen voor krankzinnige vrouwen*; het huis te *Roden*, thans bestuurd door *E. Coopman* aldaar, *alleen voor krankzinnige vrouwen*; het huis genaamd *de Bisweide*, te *Grubbenvorst*, *alleen voor krankzinnige vrouwen*, en het huis te *Meerssen*, thans bestuurd door *J. W. Ploum* aldaar, *alleen voor krankzinnige vrouwen*;

b. dat *voorloopig* tot de *bewaarplaatsen*, bij de voormelde wet bedoeld, *voor krankzinnigen van beide kunnen* behooren: het *zinnelooshuis* te *'s Hertogenbosch*; het *St. Antony-gasthuis*, genaamd *verbeterhuis*, te *'s Gravenhage*; het *krankzinnigen-gesticht* te *Rotterdam*; het *stads-krankzinnigen- en verbeterhuis* te *Dordrecht*; het *St. Joris gasthuis* te *Delft*; en de afdeelingen voor krankzinnigen bestemd: van het *buiten-gasthuis* te *Amsterdam*; van het *Nederlandsch Israelitisch ziekenhuis* te *Amsterdam*; van het *buiten-gasthuis* te *Haarlem*; en van het *liefdadig armen-gesticht* van het Hervormd diaconie-bestuur te *Zierikzee*;

c. dat *voorloopig* en *tijdelijk* tot de *bewaarplaatsen*, bij de voormelde wet bedoeld, *voor krankzinnigen van beide kunnen* behooren: de afdeelingen voor krankzinnigen bestemd: van het *Cecilia-gasthuis* te *Leiden*; van het *zieken- en simpelhuis*, *gesticht*, *n°. 2*, te *Middelburg*, en van het *Anthony-gasthuis* te *Groningen*; en het *zinnelooshuis* te *Maastricht*.

Art. 2. Wij behouden Ons voor, nadere beschikkingen te nemen, tot bepaling van den tijd en de wijze, op welke de verklaring in art. 1, litt. *b* en *c*, vervat, zoo als dezelve daar ligt, zal ophouden te werken.

Art. 3. Inmiddels worden, van de dagteekening dezes af aan, bij uitzondering onder de geneeskundige gestichten gerangschikt, de volgende *voorloopig* tot *bewaarplaatsen* verklaarde gestichten; het *St. Anthony-gasthuis*, genaamd *verbeterhuis*, te *'s Gravenhage*; het *krankzinnigen-gesticht* te *Rotterdam*; het *stads-krankzinnigen- en verbeterhuis* te *Dordrecht*; en de afdeelingen voor krankzinnigen bestemd: van het *buiten-gasthuis* te *Amsterdam*; van het *Nederlandsch Israëlitisch ziekenhuis* te *Amsterdam*; en van het *buiten-gasthuis* te *Haarlem*; en zulks voor allen uiterlijk tot den laatsten December achttien honderd vijf en veertig, of zoo veel korter, als er geneeskundige gestichten voor krankzinnigen, in de provincien *Zuid-* en *Noord-Holland*, vroeger opengesteld mogten worden.

Onze Minister van Binnenlandsche zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan een afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Justitie, tot informatie en narigt, en hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst."

Voorts behelst de *Staats-Courant* een besluit van den 24sten Junij 1843, waarbij de stad Zwolle wordt aangewezen, ook als betalingskantoor voor de daarbij bedoelde goederen.

— Aan het Ministerie van buitenlandsche Zaken zijn, ten opzigte der buitenlandsche reispassen, de twee volgende vragen voorgesteld, als: 1°. of de houder van een paspoort, wanneer hij daarvan, meer dan eens binnen den tijd van een jaar, gebruik wenscht te maken, in het algemeen verpligt is, het tot dat einde, telkens aan het *visum* van den gouverneur zijner provincie te onderwerpen, en 2°. of een dusdanig *visum* kan worden verleend, wanneer de pas op het punt is van te verjaren, zoodanig dat deze, na den afloop van het daarin bestemde tijdstip van een jaar, weder voor het doen van eene reis geldig zou wezen.

Zijne Exc. de Minister heeft op de eerste vraag geantwoord, dat de daarbij gevraagde verpligting niet bestaat. Alleen in het geval, dat de houder van eene reispas zich naar een ander oord wenscht te begeven dan daarin aanvankelijk is vermeld, moet van dat voornemen door een *visum* of eene bijvoeging blijken. De tweede vraag is ontkennend beantwoord, kunnende de verlenging van eene reispas alleen dan plaats hebben, wanneer de reiziger zich buiten 's Lands bevindt, op het oogenblik dat zijn paspoort verjaart en hij niet gezind is de terugreis dadelijk aan te nemen, in welk geval hij die kan doen verlengen, door zich tot het nederlandsche gezantschap te wenden in den Staat, waarin hij zich ophoudt.

— Bij koninklijk besluit van den 18. Junij laatstleden is bepaald, dat aan de godsdienstige gezindheden zal worden kennis gegeven van den gezegenden staat, waarin zich Zr. Ms. beminde behuwddochter, de Prinses *van Oranje*, bevindt, met uitnoodiging om daaraan in den gebede gedachtig te zijn, opdat door de gunstige beschikking des Almagtigen een voortdurende welstand en in tijd en wijle eene voorspoedige bevalling van H. K. H. verzekerd worden.

— Z. M. heeft bij besluit bepaald, dat de verklaringen van erfregt, mitsgaders de acten van volmagt en alle andere bescheiden, welke door de belanghebbenden in sommige gevallen moeten worden overgelegd, ten einde te doen blijken van hunne bevoegdheid tot het ontvangen der schadevergoeding, bepaald bij art. 8 der wet van 30 Mei 1840, tot wederinvoering eener belasting op de runderen, paarden en schapen, ten behoeve van het fonds voor den landbouw, vrij zullen zijn van zegel en, daartoe aangeboden wordende, *gratis* zullen worden geregistreerd.

— Door Zijne Majesteit is tot ridder der orde van de Eikenkroon benoemd de heer *Taurel*, directeur der akademie van beeldende kunsten te Amsterdam, voor de afdeeling graveerkunst.

— Men verneemt, dat waarschijnlijk reeds zeer spoedig het ontwerp tot herziening van de wet op de regterlijke organisatie aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal zal worden aangeboden.

— De Algemeene Rekenkamer had onlangs, van hare zijde, nader aangedrongen op de handhaving van haar vroeger uitgedrukt verlangen, dat alle stukken, het fonds van den landbouw betreffende, door de belanghebbenden, zelven moeten worden gequiteerd, of dat daaraan, door overlegging van behoorlijk geregistreerde volmagten, moet worden te gemoet gekomen; dat voorts, indien voor overledenen geteekend wordt, daarbij de bewijzen van erfregt of lastgeving behooren te worden overgelegd; terwijl ten slotte, voor zoo ver een belanghebbende niet kan schrijven, en hij op het betrokken stuk, in plaats zijner handteekening, eenig merk stelt, zulks zal moeten plaats hebben ten overstaan van twee bekende getuigen, die verklaren en door hunne behoorlijk gelegaliseerde onderteekening bekrachtigen, dat zulks door hem in hunne tegenwoordigheid geschied is.

— Uit Rotterdam schrijft men van eergisteren:

»Men meent met zekerheid te kunnen mededeelen, dat op 's Rijks werf alhier eerlang weder vier schepen zullen worden op stapel gezet, en wel eene oorlogskorvet, een groot stoomschip en twee oorlogsschooners.

» In de den 28. Junij alhier door de Nederlandsche Handelmaatschappij gehouden veiling van 46885 kranjangs en kanassers en 200 kisten java-suiker is alles naar qualiteit verkocht van *f* $20\frac{3}{4}$ tot *f* $34\frac{1}{2}$."

— Uit Utrecht schrijft men van den 4den Julij:

» De Staten van Utrecht hebben in derzelver zitting van heden, den heer *I. K.* baron *van Goltstein* op nieuw ingekozen als Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal; en tot Lid in het Collegie van Gedeputeerde Staten, wederom benoemd den heer Mr. *P. A. Hinlopen van Sterkenburg.*

» Uit het verslag van de Gedeputeerde Staten der Provincie Utrecht, blijkt onder anderen, dat de bevolking der Provincie den 1 Januarij 1843 bedroeg 147,715 zielen. De ijzeren-spoorweg van Amsterdam over Utrecht naar Arnhem wordt met spoed voortgezet, en men vleit zich, dat nog in den loop van dit jaar het gedeelte tusschen Amsterdam en Utrecht zal kunnen geopend worden. Tusschen Breukelen en Utrecht zal men binnen eenige weken proeftogten ondernemen."

— Uit Nijmegen schijft men van den 30sten Junij:

» Op verscheiden plaatsen in Over-Betuwe, en wel onder de gemeenten Valburg en Bemmel, zijn de bewoners dier dorpen dezer dagen zeer verontrust, door het vinden van zoogenoemde *Brandbrieven*, als naar gewoonte, inhoudende het bevel tot het op bepaalde plaatsen, nederleggen van voorgeschrevene sommen gelds, aan hetwelk door sommigen gevolg gegeven is, terwijl het nedergelegde geld moet zijn weggenomen. De brutaliteit der misdadigers ging zelfs zoo ver, dat een derzelve eenen zoodanigen brief aan een ander ter hand stelde, om die ten postkantore alhier te bezorgen, hetwelk deze echter verzuimde, en denzelven, den volgenden dag, aan eene zijner kennissen uit Bemmel, ter bezorging overgaf. Deze zonderlinge zamenloop van omstandigheden gaf dan ook aanleiding tot het ontdekken der (vermoedelijk) schuldigen, zijnde twee boerenknechts, onder Oosterhout woonachtig, die in den nacht van ll. Dingsdag op Woensdag gevankelijk in het huis van arrest alhier werden overgebragt.

» Wij vernemen, dat de zaak van den gearresteerden schaarslijper, genaamd *Everardus Beeks*, woonachtig te Doetinchem, verdacht van moedwillige brandstichting aan het huis van *Gabriels*, landbouwer op den Ooyschen Dijk, vroeger door ons vermeld, nog steeds een onderwerp van geregtelijk onderzoek uitmaakt."

Er is eene Indische brievenmaal, die berigten uit Bombay tot den 20sten Mei en uit China tot den 28sten Maart aanbrengt, in Europa aangekomen. De berigten uit Britsch Indie bepalen zich, volgens het gewone voorloopige telegraphische berigt, tot eenige bijzonderheden van ondergeschikt aanbelang over den meer kalmen toestand van Scinde, Kysnl en Bundelkund. In China bleef de staat van zaken voortdurend gunstig. De kolonel *Malcolm* was aldaar den 16den Maart met het door Koningin *Victoria* geratificeerde vredesverdrag aangekomen. Men vreesde, dat, ten gevolge van den dood van den Chineschen commissaris *Elepoo*, de ratificatie door den Chineschen Keizer vertraging zou ondervinden.

PETER DE GROOTE,

op zijne eerste reis door Europa.

Peter de Groote had zich van den Franschman *Lefort*, aan wien hij zeer gehecht was, zoo veel van vreemde landen laten verhalen, dat hij eindelijk in het jaar 1697 besloot een groot gezantschap zamen te stellen, 't welk onder de leiding van *Lefort* geheel Europa moest doorreizen. Dit gezantschap bestond uit niet minder dan 300 personen. *Peter* voegde zich bij hetzelve, onder den titel van opper-kommandeur, want hij hoopte op deze wijs, zonder hoofsche ceremonien, alles te kunnen zien wat en zoo als hij het wenschte. Deze reis gaf tot eene menigte van anekdoten aanleiding, van welke er hier slechts eenige volgen, die het eigenaardig karakter van den grooten man bijzonder doen uitkomen. Te Berlijn werd hij door den keurvorst *Frederik III*, die, nadat hij den koninklijken titel had aangenomen, *Frederik I* genoemd werd, met zeer veel voorkomendheid ontvangen. Het eene feestmaal volgde op het andere, waarbij duchtig gedronken werd. Op eene dier drinkpartijen geraakte hij des avonds met *Lefort* in twist, en had hem bijna, gelijk vroeger *Alexander de Groote* zijn' vriend *Clitus*, onmiddellijk om 't leven gebragt. Slechts met groote moeite werd de Czaar, die in woede gebragt was op de weigering van *Lefort* om de sabel te trekken en terstond een tweegevecht met hem te houden, wederhouden om zijnen lieveling neder te stooten. Den volgenden dag had hij innig berouw over zijne overijling en drift. » Ik wil," riep hij ontevreden op zich zelven uit, » ik wil mijn volk beschaafder maken en kan mij-zelven niet eens bedwingen!"

Kon hij geen hartstogt overwinnen, tegen welke hij zijn kloek verstand ten bondgenoot had, nog veel minder kon hij weêrstand bieden aan opwellingen, welke slechts tegen de welvoegelijkheid of beschaafdere vormen zondigden. Op eene schitterende assemblée droeg de hofmaarschalk eene groote allonge-pruik, een waar pronkstuk dat ten minste 400 gulden gekost had, en waardoor hij meende in de oogen van den vreemden Vorst geen gering aanzien te zullen verkrijgen; maar deze kon de prachtige paruik maar niet verdragen, zij ergerde hem zoozeer, dat hij eindelijk op den maarschalk toeliep, de gehate paruik van des hofmaarschalks hoofd rukte en in een' hoek wierp.

Aan het hof van Hannover woonde hij een bal bij, waar alle vrouwen, naar de toenmalige mode, stijf geregen waren. Toen hij met verscheidene gedanst had, begaf hij zich naar *Lefort*, en zeide met verbazing: wat hebben die duitsche vrouwen toch verduiveld harde beenen! Toen hij tijdens zijn verblijf te Hannover eens eene dame ontmoette, die een horlogie om den hals had hangen, riep hij haar met eene donderende stem toe *Halt!* en greep, toen de dame ontsteld stil stond, naar het horologie, opende het, en liet, nadat hij het werk bezigtigd had, de ontstelde dame weder rustig haren weg gaan.

Op zijne reis naar Amsterdam ijlde hij zijn gevolg veertien dagen vooruit en kwam als een scheepstimmerman gekleed in de stad. Op de overvaart naar Zaandam, waar hij zeven weken lang, onder den naam van Pieter Baas, als eenvoudig werkman op de scheepstimmermanswerf arbeidde, zag hij in eene visschersboot eenen visscher dien hij eens in Rusland gezien had; terstond liet hij naar hem toeroeijen, schudde hem trouwhartig de hand en verlangde bij hem te wonen, alhoewel de man slechts eene kleine woning met twee kamers bezat, en rustte niet voor de visscher hem een derzelve ten gebruike had afgestaan. Wanneer hij hier naar den arbeid wilde gaan, stond er steeds een hoop volks voor de deur en gaapte hem als een vreemd dier aan; maar *Peter* maakte weinig omslag, en baande zich, met zijne vuisten links en regts slagen en stooten toedeelende, spoedig den weg, zoodat hij weldra ongehinderd zijn huis kon verlaten. Zoo goed het *Peter* te Zaandam beviel, zoo slecht beviel het er aan zijne kamerheeren, die hij bij zijnen arbeid dikwijls als handlangers gebruikte, bijv. om kolen aan te brengen wanneer hij smeedde, in de lijnbaan gaan, enz. en wee degenen die zich afkeerig toonden van iets dat den Czaar beviel. Zoo moest een hunner die zich in de lijnbaan nalatig gedragen had, zoo lang dat werk doen tot hem de handen bloedden.

In Engeland liet koning *Willem* een spiegelgevecht op zee voor hem uitvoeren; dit verrukte hem zoo, dat hij uitriep: Ware ik geen Czaar van het russische rijk geboren, dan wenschte ik een engelsche admiraal te zijn.

Na een verblijf van drie maanden in Engeland, keerde hij weder naar Holland terug en ondernam op de Zuiderzee verscheidene togtjes. Op een derzelve overviel hem een zoo geweldige storm, dat de ervarenste schipper aan redding wanhoopte; maar hij bleef onverschrokken en sprak het bootsvolk moed in: Hebt gij ooit gehoord, zeide hij onder anderen, dat een russische Czaar in Holland op zee verdronken is?

Toen hij te Weenen was gekomen en zich gereed maakte om naar Italie te reizen, vernam hij dat de Strelitsen andermaal tegen hem opgestaan waren. Dit bewoog hem, van zijne verdere reisplannen vooreerst af te zien en terstond naar Rusland terug te keeren. Onder weg bezocht hij koning *August den Sterken*, die een dozijn tinnen tafelborden als papier kon zamenrollen. Hij wilde den Czaar eene proef van zijne kracht geven en liet eenen poolschen os voor zich brengen. Hierop nam hij eene fraaije sabel en sloeg den os met éénen slag het hoofd af. » Geef mij die sabel, riep *Peter*, ik heb haar noodig, om den opstandsdraak het hoofd van den romp af te scheiden." De koning reikte hem de sabel over, met de woorden: » Dood de Turken en Tartaren, maar schenk het leven en genade aan uwe onderdanen." Maar deze woorden hadden de gewenschte uitwerking niet, want *Peter* had eens, toen een begenadigde misdadiger bij het verlaten van den kerker op den drempel dood nederviel, voor een kruisbeeld de gelofte gedaan dat hij geen misdadiger meer aan de verdiende straf zou onttrekken. Voor het venster der woning zijner zuster *Sophia*, die weder de hand in het spel gehad had, werden 130 schuldigen opgehangen, en eene geheele maand duurden de strafoefeningen der schuldig bevondenen.

Het had den Czaar in de vreemde landen zoozeer bevallen, dat hij niets vuriger wenschte dan zijne Russen naar dezelve te vormen. Daartoe zocht hij in de eerste plaats de buitenlandsche kleederdragt onder zijne Russen in te voeren. Dit was geene kleine zaak, want den Russen ging niets meer ter harte dan hunne nationale kleederdragt. De keizer liet aan iedere stadspoort een model van de kleeding hangen die hij algemeen wilde invoeren. Die nog met een lang kleed door de poort ging, moest eene belasting betalen, of onder de poort nederknielen en zich laten welgevallen, dat men hem een eind van den jas sneed. Slechts de boeren en geestelijken waren daarvan uitgezonderd.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS werden gisteren (4 *Julij*) omgezet: Ned. $2\frac{1}{2}$ pCt. $53\frac{5}{8}$, elf zest., $\frac{3}{4}$; 5 pCt. $99\frac{15}{16}$; dito $4\frac{1}{2}$ pCt. $94\frac{1}{8}$; Handelm. 134; O. Indie 5 pCt. $99\frac{5}{16}$; Ardoins 17 drie achtste, $\frac{1}{2}$; dito Coupons $19\frac{1}{2}$, drie achtste; dito 3 pCt. $26\frac{1}{2}$; [illegible] Port. te L. $41\frac{1}{2}$, drie achtste; Oude Russen $107\frac{3}{4}$, $\frac{5}{8}$; dito [illegible] $89\frac{1}{4}$; O. Metall. 108 elf zest.

CAISSE PATERNELLE.

Deze SOCIETEIT is gevestigd te *Parijs*, en biedt alle mogelijke gunstige resultaten aan, welke men immer verwachten kan; zij is de volbrenging van het beginsel, op hetwelk de Spaarkassen zijn ingesteld, terwijl haar doel is om meer en meer in de huisgezinnen den geest van Orde, Voorzienigheid en Spaarzaamheid te ontwikkelen.

Dezelve is gegarandeerd door een Kapitaal van Twee Millioen Franken, terwijl reeds in Frankrijk en Belgie, voor 30 Millioenen is ingeschreven.

Informatien te bekomen bij N. HOOSEMANS, Koopman in WIJNEN, Wijk Karrestraat, en alwaar te bekomen zijn:

GOEDE ZUIVERE BORDEAUX WIJN.	à *f* 15 en 16	per anker.
MEDOC en PAVILLAC WIJNEN.	» 17 en 18	per anker.
FIJNE WIJNEN.	» 25 en hooger	per anker.
GOEDE RIJNWIJN.	» 22 en 24	per anker.
CHAMPAGNE WIJN.	» 2,30	p. flesch.

benevens vele andere Soorten; terwijl voor zuivere onversneden WIJN wordt gegarandeerd, onder verbeurte van denzelven.

*** GENUA TAFEL-OLIE, supra fijne, à 70 Cents de heele en 40 Cents de halve Flesch (verzegeld). Deze Flesschen worden à 10 Cents berekend en weer in betaling genomen. Men kan de 3 Flesschen bepalen op 2 Ned. kannen. Brieven *franco*, bij A. H. DE KORT.

*** Bij J. J. A. SMITS, Apotheker te *Breda*, is gedurende den aanstaanden BESSENTIJD het SAP verkrijgbaar à 20 CENTS DE FLESCH.

ALGEMEENE

Postwagen-Onderneming,

VAN GEND & LOOS.

Te beginnen met 1°. *Julij* 1843, zal de DILIGENCE dezer Onderneming van *BREDA* naar *'s BOSCH* vertrekken des namiddags TEN 3 URE, in plaats van ten 11 ure.

Het vertrek uit *'s BOSCH* naar *BREDA*, blijft vastgesteld OP 6 URE des ochtends.

KANTOREN:

Te BREDA, Hotel *de Kroon*.
» TILBURG, Hotel *de Zwaan*.
» 's BOSCH, Hotel *het Oud Keizershof*.

BEKENDMAKING.

Op Dingsdag den 8 Augustus 1843, des voormiddags ten tien ure, zal ter Openbare Teregtzitting van het Arrondissements-Regtbank zitting houdende te *Breda*, in het Paleis van Justitie in de Katerstraat aldaar, ten verzoeke van den Heer PETRUS JOSEPHUS CUYPERS, Staatsraad in buitengewonen dienst, wonende te *Bergen-op-Zoom*, ten deze domicilie kiezende ten huize van Mr. PAULUS GOUVERNEUR, Advocaat-Procureur bij de Arrondissements-Regtbank voornoemd, wonende te *Breda*, op de Voemarkt, Wijk A. N°. 555, welke tevens voor genoemden executant is occuperende, bij Geregtelijke uitwinning aan den meestbiedende of hoogstafmijnende worden Verkocht:

Een Perceel BOUW- en WEILAND,

gelegen te *Steenbergen*, in den *Oostchelberg*, Kadastraal bekend Sectie P. N°. 117, BOUWLAND, groot een bunder, acht-en-vijftig Roeden, twintig Ellen, en N°. 118, WEILAND, groot een-en-zeventig Roeden, zestig Ellen, executoriaal in beslag genomen ten laste van CORNELIS KOSTERMANS, partikulier, wonende te *Steenbergen*.

De Procureur Executant,
GOUVERNEUR.

Administratie der Domeinen.

De AGENT van het Domein te *Breda*, zal, als daartoe geautoriseerd, ten overstaan van den Notaris Mr. F. R. VAN NAERSSEN, residerende te *Breda*, op de onderstaande plaatsen, dagen en uren, in het openbaar aan de genoegbiedenden Verpachten, de navolgende TIENDEN, als:

Op Maandag den 10. Julij 1843, des middags ten 12 ure, ten Huize en Herberge van J. B. VAN DEN KERKHOF, te *Baarle-Nassau*,

De TIENDEN van de Gemeente *Baarle-Nassau*.

Op Woensdag den 12. Julij 1843, des morgens ten 10 ure, ten Huize en Herberge van N. VAN BECKHOVEN, te *Zundert*,

De TIENDEN van de Gemeenten *Zundert* en *Rijsbergen*.

Op Donderdag den 13. Julij 1843, des morgens ten 10 ure, ten Huize en Herberge van H. KUYPERS, te *Gilze*,

De TIENDEN van de Gemeenten *Chaam* en *Gilze*, en

Op Zaturdag den 15. Julij 1843, des morgens ten 9 ure, ten Huize en Herberge van P. DIELEMANS, in de *Bloemkool*, te *'s Prinsenhage*,

De TIENDEN in de Gemeenten *Bavel*, *'s Prinsenhage* en *Teteringen*.

De Conditiën van Verpachting kunnen dagelijks ten Kantore van den genoemden Agent worden gelezen, alwaar ook nadere informatiën te bekomen zijn.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

DOMEIN-GOEDEREN

VAN

Z. K. H. PRINS FREDERIK DER *NEDERLANDEN*.

De RENTMEESTER der Domein-Goederen van Z. K. H. Prins FREDERIK der *Nederlanden*, te *Breda*, zal, als daartoe geautoriseerd, ten overstaan van den Notaris Mr. F. R. VAN NAERSSEN, residerende te *Breda*, op de onderstaande plaatsen, dagen en uren, in het openbaar aan de genoegbiedenden Verpachten, de navolgende TIENDEN, als:

Op Maandag den 10. Julij 1843, des morgens ten 9 ure, ten Gemeentehuize van *Alphen*,

De TIENDEN van de Gemeente *Alphen*.

Op Woensdag den 12. Julij 1843, des morgens ten 10 ure, ten Huize en Herberge van N. VAN BECKHOVEN, te *Zundert*,

De TIENDEN van de Gemeente *Zundert*.

Op Donderdag den 13. Julij 1843, ten Huize en Herberge van H. KUYPERS, te *Gilze*,

De TIENDEN van het Gehucht *Hoijlaer*, en

Op Zaturdag den 15. Julij 1843, ten Huize en Herberge van P. DIELEMANS, in de *Bloemkool*, te *'s Prinsenhage*,

De TIENDEN in de Gemeenten *Ginneken* en *'s Prinsenhage*.

De Conditiën van Verpachting kunnen dagelijks ten Kantore van den genoemden Rentmeester worden gelezen, alwaar ook nadere informatiën te bekomen zijn.

De Rentmeester voornoemd,
M. SMITS.

VOOR HET RIJK.

Departement van Finantien.

BESTUUR DER DOMEINEN.

De AGENT van het Domein te *Oosterhout*, zal, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, ten overstaan van de Heeren Burgemeesters der na te meldene plaatsen, in het openbaar Verpachten:

TE WETEN:

Op Dingsdag, den 18. Julij 1843, des voormiddags te tien ure, ten Gemeentehuize van *Made en Drimmelen*;

De TIENDEN onder de Gemeenten *Made*, *Drimmelen* en *Geertruidenberg*.

En

Op Zaturdag, den 15. Julij 1843, des voormiddags te tien ure, ten huize van G. D. SANGSTER te *Oosterhout*;

De TIENDEN onder de Gemeente *Oosterhout*.

De Conditiën van Verpachting kunnen dagelijks, ten kantore van opgenoemden Agent binnen *Oosterhout*, worden gelezen, alwaar ook nadere informatiën te bekomen zijn.

OOSTERHOUT, den 26. Junij 1843.

De Agent voornoemd,
W. F. E. VAN DER BORCH.

*** Door den Boekhandelaar *C. A. VIEWEG*, te *Nijmegen*, is dezer dagen uitgegeven de 16de *Aflevering* van OUD-NEDERLAND, IN DE OVERGEBLEVEN BURGEN EN KASTEELEN, GESCHETST EN AFGEBEELD, door Mr. C. P. E. ROBIDE VAN DER AA. Dezelve bevat de fraaije Afbeeldingen en de Beschrijvingen van het *Huis Ilpenstein*, van het *Kasteel Mauriok* en van *Zoigt-Burg*. Binnen kort zal de 17de Aflevering verschijnen, in welke zullen worden opgenomen *het Slot te Zuilen*, *het Slot IJsselstein* en *het Kasteel Zuilen*. De prijs van elke Afl. is 90 Cents. Heeren Bezitters van Sloten, Kasteelen, Adelijke Sitten of Overblijfselen derzelven, alsmede Geschied- en Oudheidkundigen worden minzaam uitgenoodigd, dit werk met hunne bijdragen te vereeren; volgaarne zal de uitgever korte beschrijvingen van Sloten, Kasteelen of Ruïnen en naauwkeurig opgenomene teekeningen, *terzelfder grootte* als van die, welke in het werk voorkomen, ontvangen; waarvan zoo veel mogelijk een dankbaar gebruik zal gemaakt worden.

*** Bij JOHANNES MÜLLER te *Amsterdam* is uitgegeven en bij BROESE & COMP. te *Breda* voorhanden:

BESTUUR EN AANMOEDIGING voor ieder, die ernstig de Zaligheid zoekt. Naar het Engelsch van JOHN. ANGELL JAMES; door P. J. L. HUËT, Th. Dr., Predikant bij de Waalsche Gemeente te Amsterdam. Tweede druk. 60 Cts.

Dit werkje werd in Engeland met zulk een graagte ontvangen, dat er sedert deszelfs eerste verschijning in 1835 reeds ten jare 1838 een achtste uitgave werd opgelegd, en er thans verre boven de honderd tien duizend exemplaren van verkocht zijn.

*** Door BROESE & COMP., te *Breda*, is aan het Edel Achtbaar Bestuur hunner woonplaats op den 30. Junij 1843 ter vertaling aangeboden:

Geschichte der Kreuzzüge von JOH. SPORSCHIL. *Mit Stahlstichen nach Originalzeichnungen von* J. KIRCHHOFF. *Leipzig*, 1843. F. Volckmar.

Te BREDA bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.